

зокрема Національної поліції, надає можливість повного та всебічного використання всіх їхніх наявних сил та засобів у практичній діяльності, тому приведення до сучасних соціальних вимог суспільства нормативного забезпечення існуючих правовідносин є вкрай важливим та необхідним.

Список використаних джерел:

1. Антологія міжнародного поліцейського права. (Історія. Предмет. Методи. Норми. Класифікація) у двох томах. / Під загальною редакцією: Ю.І. Римаренка, В.В. Коваленка, В.Я. Тація, Ю.С. Шемшученко, О.М. Бандурки, А.П. Гетьмана, О.М. Джузи, О.В. Негодченка, В.І. Олефіра. Т. 1. Від криміналістики до поліцейстики. – Херсон: Айлант, 2010. – 724 с.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України». – Х.: Одиссей, 2012. -360 с.

3. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1997. – 80 с.; Загальна Декларація прав людини прийнята 10 грудня 1948 року.

Примаченко

Віталій Федорович,

доцент кафедри кримінального права та кримінології

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук,

доцент

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА УМИСНЕ ВБИВСТВО

В статтях 115, 116, 117, 118, 119 КК закріплено відповідальність за вбивства, вчинені при різних обставинах. В залежності від того, який ступінь суспільної небезпеки становить вбивство в поєднанні з обставиною, яка передбачена в законі, теорія кримінального права поділяє вбивства на три види

Перший вид, це так званий основний або простий склад вбивства, який не містить пом'якшуючих чи обтяжуючих обставин, він передбачений ч.1 ст.115 КК.

Другий вид, об'єднує в собі вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання (ст.116 КК), вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини (ст.117 КК), вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання злочинця (ст.118 КК), і називається вбивством при пом'якшуючих обставинах або привілейованим складом вбивства.

До третього виду – вбивства при обтяжуючих обставинах або кваліфікованого вбивства, відноситься умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині, вчинене за наявності однієї чи декількох обставин, зазначених у ч.2 ст.115 КК та інші вбивства передбачені окремими статтями Особливої частини КК, наприклад, посягання на життя державного чи громадського діяча (ст.112 КК), працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст.348 КК) та інші.

Слід зазначити, що дана класифікація стосується лише умисних вбивств і вбивство з необережності сюди не відноситься. Воно підпадає під загальний розподіл цих злочинів за формою вини. Хоча на нашу думку, саме використання поняття “вбивство через необережність” в нашому Кримінальному кодексі є досить не вдалим і суперечливим.

Норма, яка б окремо передбачала кримінальну відповідальність, за вбивство, вчинене на прохання потерпілого і з мотивів співчуття до нього або ж з метою полегшити його страждання, в Кримінальному кодексі України відсутня. Вчинення такого злочину кваліфікується за ч.1 ст.115 КК, як простий склад вбивства.

Санкція ч.1 ст.115 КК, за умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині передбачає позбавлення волі на строк від семи до п’ятнадцяти років, тобто суд, призначаючи покарання за вбивство вчинене шляхом евтаназії, не може виходити за ці, встановлені законом, межі. Звичайно, в залежності від обставин справи, евтаназія може бути врахована як пом’якшуюча обставина, оскільки їх перелік в ч.1 ст.66 КК не є вичерпним. Але виходячи з того, що подібних прецедентів, на даний момент не має і суди в основному застосовують пом’якшуючі обставини чітко вказані у законі, такий варіант може бути скоріше виключенням, ніж закономірністю.

Залишаючи без змін перелік привілейованих складів вбивств, покарання за які є значно меншими, чим за простий склад, законодавець вирішив, що пом’якшення відповідальності за вбивство, вчинене за бажанням потерпілого є недостатньо обґрунтованим. Але потрібно враховувати, що одним із основних критеріїв, який служить підставою встановлення відповідальності за злочин, є його суспільна небезпечність. На наш погляд, умисне вбивство, вчинене на ґрунті особистих неприязних стосунків та вбивство шляхом евтаназії не можуть бути рівнозначними за ступенем небезпеки, який вони становлять для суспільства. Так само, вбивство матір’ю своєї новонародженої дитини вважається злочином при пом’якшуючих обставинах і це вважається закономірним, а вбивство інваліда, який страждає від нестерпного фізичного болю і благає лікаря допомогти йому померти, таким не визнається. Скоріше всього, подібний стан речей в українському кримінальному праві продиктований певною догматичністю поглядів на евтаназію, які у свою чергу сформувалися внаслідок історичних та релігійних особливостей нашої держави.

Якщо ми проаналізуємо склади злочинів проти життя та здоров'я, передбачені у дев'ятнадцятому розділі Кримінального кодексу Польщі, то побачимо, що кількість норм, які передбачають кримінальну відповідальність за вбивства, в цій країні значно менша, ніж у нас. Польські законодавці обмежуються оптимальним варіантом кримінально-правового захисту життя особи від протиправних посягань, і мабуть у них є на це підстави. Але слід звернути увагу на те, що до числа існуючих норм, вони включили окрему статтю, яка передбачає кримінальну відповідальність за вбивство людини на її вимогу і під впливом співчуття до неї (§1, ст.150). До того ж, враховуючи, що вбивства за КК Польщі також можна розділити за ступенем суспільної небезпеки, на аналогічні українському КК три види, зазначений вище склад злочину відноситься до привілейованого вбивства на рівні з умисним вбивством матір'ю своєї новонародженої дитини.[1, с.44-45]

Сам термін “евтаназія” є досить суперечливим, що ускладнює його тлумачення і викликає термінологічну плутанину. Ми в будь-якому випадку схилиємося до введення в Кримінальному кодексі України окремої норми, яка б передбачала кримінальну відповідальність за умисне спричинення смерті людині на її прохання, але при цьому потрібно дуже виважено підійти до її конструкції.

Розрізняють два види евтаназії, пасивну і активну. Пасивна виражається в тому, що припиняється надання направленої на продовження життя медичної допомоги, що прискорює настання природної смерті. Активна евтаназія – це введення хворій людині будь-яких медичних або інших засобів чи вчинення інших дій, які тягнуть за собою швидке і безболісне настання смерті. Така евтаназія може мати такі форми:

1) “Вбивство з милосердя” – має місце в тих випадках, коли лікар, спостерігаючи страждання безнадійно хворої людини і не має можливості їх припинити, наприклад, вводить їй велику дозу знеболюючого препарату, в результаті чого настає бажаний для хворого смертельний наслідок;

2) “Самогубство, за допомогою лікаря” – відбувається, коли лікар лише допомагає невиліковному хворому покінчити з життям;

3) Власне активна евтаназія – може відбуватися і без допомоги лікаря. Пацієнт сам включає прилад, який приводить його до швидкої і безболісної смерті, і наче сам накладає на себе руки.

При створенні кримінально-правової норми про евтаназію, необхідно дати чітке визначення даного поняття і встановити певні кваліфікуючі ознаки, в залежності від наведених вище видів. Що стосується покарання, то за цей злочин, максимальні його межі повинні відповідати покаранню за умисне вбивство при пом'якшуючих обставинах.

Список використаних джерел:

1. Кодексы Польши. Уголовный кодекс. Уголовно-процессуальный кодекс (выдержки). Уголовно – исполнительный кодекс. М. 1998 г., 179 с.